

DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BDG.070.9.2024.KS

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2024 -02- 16
ZAL.	NR

RPW/15764/2024 P
Data:2024-02-16

Warszawa, dnia 13 lutego 2024 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00 – 090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do pisma o sygn. IX.517.110.2024.MK z dnia 1 lutego 2024 r. dotyczącego warunków bytowych zapewnionych osobom pozbawionym wolności uprzejmie informuję, że z uwagą zapoznałem się z przedstawioną argumentacją i podniesionymi w piśmie zastrzeżeniami.

Pragnę poinformować, że podzielam przedstawioną przez Pana opinię, wedle której administracja jednostek penitencjarnych zobowiązana jest do zapewnienia osobom osadzonym odpowiednich ze względu na zachowanie zdrowia wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny. Warunki bytowe osób pozbawionych wolności pozostają przedmiotem stałego nadzoru sprawowanego przez kierownictwo Służby Więziennej realizowanego za pośrednictwem właściwej komórki organizacyjnej Centralnego Zarządu Służby Więziennej, jak i dyrektorów okręgowych Służby Więziennej w ramach swojej właściwości miejscowej.

W ramach przyznawanych środków finansowych z budżetu państwa realizowanych jest szereg przedsięwzięć remontowych, których podstawowym celem jest modernizacja i dostosowanie infrastruktury więziennej do europejskich standardów. Działania takie uwarunkowane są nie tylko przepisami prawa regulującymi sposób wykonywania kar i środków przymusu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale szeregiem aktów prawa o charakterze międzynarodowym oraz orzecznictwem sądów i trybunałów, w tym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (w szczególności przywołać tu można sprawy *Orchowski v. Polska* i *Sikorski v. Polska*, gdzie ETPCz odnosił się do warunków bytowych zapewnionych w polskich jednostkach penitencjarnych).

W mojej ocenie dotychczasowe działania prowadzone w tym zakresie przez organy Służby Więziennej wpisują się zarówno w gwarancje o charakterze konstytucyjnym, w tym wynikające z art. 40 i 41 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i standardy międzynarodowe wyznaczone Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r.

Pragnę podkreślić, że w sytuacji zdarzeń losowych, względów sanitarno-epidemiologicznych lub okoliczności skutkujących tym, że pomieszczenie mieszkalne (cela) nie

spełnia wymogów technicznych do zakwaterowania osadzonych, dyrektor jednostki penitencjarnej zwraca się do dyrektora okręgowego z wnioskiem o czasowe wyłączenie z użytkowania tego rodzaju pomieszczenia. Wniosek, wraz z uzasadnieniem oraz opiniami funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej okręgowych inspektoratów, dyrektor okręgowy przesyła niezwłocznie Dyrektorowi Generalnemu celem podjęcia decyzji w sprawie. Co jednak istotne, dyrektorzy jednostek penitencjarnych mogą prowadzić prace remontowo-adaptacyjne we własnym zakresie, systemem gospodarczym bez konieczności czasowego wyłączenia miejsc zakwaterowania, a jedynie rozmieszczając osoby pozbawione wolności w ramach wolnych miejsc w oddziałach mieszkalnych.

Biorąc pod uwagę powyższe informuję, że w dniu 3 stycznia 2024 r. Zastępca Dyrektora Generalnego Służby Więziennej wyraził zgodę na rotacyjne wyłączenie cel mieszkalnych w pawilonie „C” oddział III w Areszcie Śledczym w Warszawie – Grochowie w okresie od dnia 15 stycznia do dnia 31 marca 2024 r. celem umożliwienia przeprowadzenia prac remontowych skutkujących poprawą warunków socjalno-bytowych zakwaterowanych tamże osadzonych. Prace remontowe prowadzone są systemem gospodarczym, co pozwala wykonać większy zakres prac przy niższych nakładach finansowych niż w przypadku zlecenia wykonania robót podmiotowi zewnętrznemu.

Uprzejmie informuję, że kierując się koniecznością zagwarantowania odpowiednich warunków bytowych osobom pozbawionym wolności, po zapoznaniu się z przedstawionymi przez Pana spostrzeżeniami, podjęto decyzję o przeprowadzeniu przez właściwych merytorycznie funkcjonariuszy Centralnego Zarządu Służby Więziennej wizytacji pawilonu zakwaterowania osadzonych C-3, o którym mowa w Pana piśmie.

Podczas przeprowadzonej wizytacji, obejmującej w szczególności cele mieszkalne nr 304, 306, 315, 323, 326, 333, 334, 305, 307, 310, 325 stwierdzono, że prowadzone są prace remontowe w pięciu celach mieszkalnych w oddziale C-3, a administracja jednostki planuje dalsze działania by poprawić warunki zakwaterowania osadzonych. Tempo prowadzonych prac remontowych jest uzależnione od możliwości zatrudnienia osadzonych posiadających odpowiednie umiejętności i kwalifikacje zawodowe.

Należy zauważyć, że cele mieszkalne przejściowe są pomieszczeniami najbardziej narażonymi na dewastację i zniszczenia. Właśnie w tych celach osadzeni przebywają pierwsze dni pobytu w izolacji penitencjarnej. Niejednokrotnie w ciągu tego pierwszego okresu izolacji penitencjarnej osadzeni wyładowują swoją złość i frustrację na sprzęcie kwaterunkowym, stąd nierzadko stwierdza się napisy na ścianach, urwane klamki, krany i rury przy toaletach, obłamane blaty stołów, zniszczone szafki i inne podobne dewastacje. Mimo napraw i starań administracji tego typu cele mieszkalne zawsze będą obarczone większym stopniem zużycia niż pozostałe pomieszczenia.

W kwestii pojawiającej się wilgoci w celach mieszkalnych ustalono, że jest to wynik szczelnych okien i braku systematycznego przewietrzania pomieszczeń. Za czynność przewietrzania cel mieszkalnych odpowiadają sami osadzeni. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa uzasadnionym jest stosowanie okien o jak najniższym współczynniku przenikania ciepła, stąd na użytkownika spoczywa obowiązek zapewnienia odpowiedniej wentylacji. Co istotne, przegląd kominiarski w jednostce był przeprowadzony we wrześniu 2023 r. i nie wykazał żadnych nieprawidłowości, co sugerować może, że pojawiające się plamy

wilgoci w okresie grzewczym spowodowane są niedostatecznym wietrzeniem i zatykaniem wentylacji przez osoby pozbawione wolności.

Reasumując, w wyniku przeprowadzonej wizytacji potwierdzono, że jednostka podejmuje ciągłe czynności remontowe i naprawcze by warunki dla skazanych były jak najlepsze. Wyrazem tego rodzaju starań szeroko rozumianej administracji więziennej jest również wyposażenie wszystkich cel przejściowych w 2023 r. w czajniki elektryczne. Dodać należy również, że w celu zapewnienia praktycznej możliwości realizacji uprawnienia przewidującego możliwość składania wniosków i skarg, a także nawiązywania kontaktu ze światem zewnętrznym, w tym realizacji tego prawa w pierwszych dniach pobytu w warunkach izolacji penitencjarnej, wprowadzono w Instrukcji 10/20 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 5 listopada 2020 r. w sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności normę, wedle której celę przejściową wyposaża się w prasę, papier i przybory do pisania, a także w miarę możliwości odbiornik telewizyjny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom osadzeni mają możliwość skontaktowania się ze światem zewnętrznym (przy odpowiednim zastosowaniu przepisów prawa regulujących tą tematykę w stosunku do osób skazanych, ukaranych i tymczasowo aresztowanych).

Zapewniam, że kwestia dotycząca zapewnienia osobom pozbawionym wolności praworządnych i humanitarnych warunków odbywania kary jest jednym z priorytetów kierownictwa Służby Więziennej. Z uwagi na ustawowe zobowiązania, a także sygnalizowane przez Pana kwestie dotyczące stanu technicznego cel przejściowych, podjęto decyzję, aby w każdym przypadku przeprowadzania kontroli przez organy nadrzędne zwracano szczególną uwagę na te pomieszczenia i skrupulatnie odnotowywano wszelkie stwierdzone w tym zakresie uchybienia w celu podjęcia adekwatnych działań.

z pozdrowieniem

płk dr Andrzej Pecka

Wykonano w 2-ch egz.:

1. adresat
2. aa.